

Ιερά Πατριαρχική και Σταυροπηγιακή Μονή Αγίου Γεωργίου Κουδουνά Πριγκήπου

Η ακοίμητη κανδήλα των Πριγκηπονήσων στο μεταίχμιο ουρανού και θαλάσσης

Πριγκηπόννησα ή Παπαδονήσια έμφορτα και πεπληρωμένα χάριτος και ευλογίας από τις πολλές εκκλησιές και τις ιστορικές Μονές που φεγγίζουν ως ακοίμητες κανδήλες της αθάνατης Ρωμοσύνης και της σταυραναστάσιμης Ορθοδοξίας μέσα στις ενίοτε βίαιες εναλλαγές και επικίνδυνες στροφές του ιστορικού γίνεσθαι έρχονται και επανέρχονται ως ανάκληση ή μάλλον ως ανάσταση της ιστορικής Ρωμαίικης μνήμης μας κάθε φορά που «μνείαν ποιούμεθα» των «ιερών σεμνείων» της Ορθοδοξίας και του ευσεβούς και φιλοχρίστου Ρωμαίικου γένους μας.

Τα ιερά αυτά σέμνεια της Ρωμοσύνης και της Αναστάσιμης ελπίδας στέκουν αγέρωχα επί αιώνες στον ίδιο τόπο, τον οποίο καθαγιάζουν με το «κεράκι και το θυμίαμα» της γνήσιας Ορθόδοξης ευσεβείας, καθώς αντιστέκονται έναντι του πανδαμάτορος χρόνου, όπως τα βαθιά ριζωμένα δένδρα υψώνονται πεισματικά στους αιθέρες ως ακατάβλητοι πύργοι νικώντας τους βίαιους ανέμους της άλογης φύσεως ή των αλόγων ανθρώπων... Και όμως ανθίστανται.

Πικρή η γεύση στα χείλη από την ανάκληση της μνήμης του παρελθόντος

στα Παπαδονήσια και ο Πέργης Ευάγγελος με τη διαχρονική γραφή του αισθαντικά και ενήδονα εξομολογούμενος ιστορεί και διερωτάται: «Έπεσε πια σαν απαλό αεράκι η κοσμοπολίτικη αύρα του παρελθόντος. Παννυχίσματα της ώρας, οι μεγάλες λιτανείες με τα λάβαρα και τα εξαπτέρυγα. Πόσα χρόνια να νηστεύουμε για να χωνέψουμε το παρόν;».

Τίποτα όμως δεν τελείωσε γιατί εκεί που όλα μνηύουν ότι «τελειώνει το άπαν» και πάλι εκεί όλα «από Θεού αρχίζουν» στην ευλογημένη γη των Πριγκηποννήσων. Ως βάλσαμο ψυχής η «αεί ζώσα γραφή» του Πέργης Ευαγγέλου μας αναπαύει: «Η Προποντίδα σφίγγει τα Πριγκηπόννησα με τα νερά της να πάρουν διαστάσεις αλησμόνητων πατρίδων στο νου και την καρδιά. Να ζωντανέψουν το μικρό αρχιπέλαγος. Να ξανακουστεί στον κόσμο η αχλύεσσα ανάδρομη ιστορία...

Τα Πριγκηπόννησα! Μια χειροποίητη εικόνα της φύσης μέσα σε πλαίσιο από ψαλμούς και τραγούδια του αγύριστου χρόνου. Ξηρούλες ζωσμένες από παλιά και αρχαία μηνολόγια που τις φωτίζουν, τις συντροφεύουν, τις νανουρίζουν... Όλα λουσμένα με το λιβάνι της Ρωμιοσύνης. Το μύρο που δεν εξανεμίζεται ούτε με το σίγασμα του τραγουδιού της γειτονιάς, ούτε με το φούντωμα των νοτιάδων της θάλασσας...».

Ρυθμικός ο ήχος από τα πέταλα των αλόγων που σέρνουν το παϊτονάκι καθώς ανεβαίνουμε τα υψηλά της Πριγκήπου σοκάκια μέσα από τα δρομάκια της όπου σίγησαν από καιρό οι φωνούλες των Ρωμιόπουλων για να προσκυνήσουμε το ακρομονάστηρο του ακρότατου βράχου, την «χειροποίητη φωλιά» του «αετού της πίστεως», τον Άγιο Γεώργιο τον Κουδουνά, που στέκεται ακλόνητα και αμετάθετα ως «ακοίμητη κανδήλα» της Πριγκήπου στο μεταίχμιο Ουρανού και Θάλασσας όπου το γαλάζιο χρώμα τους ενώνεται ωσάν να ενώνει τα επίγεια με τα υπερουράνια. Καθώς δε εγγίζουμε το ακρομονάστηρο του Γένους νοερώς ακούγεται ο εναρμόνιος και ενήδονος ήχος από τα κουδουνάκια του Αγίου ως σήμα κατατεθέν του θαύματος που συντελέστηκε και τα ταύτισε εφάπαξ με το πρόσωπο του Μεγαλομάρτυρος και με την ανεύρεση της θαυματουργού εικόνας του.

Οι πόδες μας έστησαν επί του βράχου «όπου ο τόπος Άγιος εστί» και βιώνεται ακόμη πιο έντονα η πνευματική μεταρσίωση καθώς η πανοραμική θέα μας «αφαιρεί από τα εγκόσμια». Ακρομονάστηρο του βράχου λοιπόν και ο Ηγούμενος της Ιεράς Μονής Παναγίας Τατάρνης Ευρυτανίας Αρχιμ. π. Δοσίθεος γράφει χαρακτηριστικά: «ωκοδόμηται επί της υψηλοτέρας κορυφής του βουνού της νήσου. Εξ αυτής ευκρινώς διακρίνει την Πόλιν, τα παράλια της Μ. Ασίας, τον βιθυνικόν Όλυμπον εις το βάθος, τον Αστακηνόν κόλπον, την Ανατολικήν Θράκην, τα πάντα κύκλω».

Σύμφωνα με την – μη επιβεβαιωμένη – παράδοση η Ιερά Μονή του Αγίου Γεωργίου του Κουδουνά είναι από τις αρχαιότερες των Πριγκηποννήσων και

αναφέρεται ότι ανηγέρθη υπό του ευσεβούς στρατηγού Νικηφόρου Φωκά κατά το έτος 963 μ.Χ.. Μαρτυρείται επίσης σε χρυσόβουλα του αυτοκράτορος Μανουήλ Α΄ Κομνηνού, κατά το έτος 1158, η ύπαρξη της Ιεράς Μονής του Αγίου Γεωργίου του Κουδουνά όταν ευρίσκετο σε πλήρη ακμή. Το ακρομονάστηρο ερειπώθηκε το έτος 1204 λόγω της επελάσεως των Λατίνων επιδρομέων κατά την Δ΄ Σταυροφορία και το έτος 1302 σε πειρατική επιδρομή κατεστράφησαν τα κτίσματα της Μονής από πυρκαγιά. Οι Μοναχοί προκειμένου να αποτρέψουν την αρπαγή και βεβήλωση της ιστορικής και θαυματουργού εφέστιας ιεράς εικόνας του Αγίου Γεωργίου έθαψαν αυτήν μαζί με άλλα τιμαλφή αφιερώματα στη γη και από πάνω τοποθέτησαν την Αγία Τράπεζα της Μονής.

Η δε ανεύρεση της θαυματουργού εικόνας του Αγίου συνετελέσθη με θαυμαστό τρόπο και εξ αυτού έλαβε το προσωνύμιο «Άγιος Γεώργιος ο Κουδουνάς». Η παράδοση αναφέρει ότι ένας βοσκός είδε στον ύπνο του τον Άγιο Γεώργιο, ο οποίος τον προέτρεψε να μεταβεί στον λόφο όπου βρίσκεται σήμερα η Μονή και του υπέδειξε να ανασκάψει στο έδαφος και στο συγκεκριμένο σημείο όπου θα άκουγε τον ήχο κουδουνιών. Τούτο συνέβη και όταν απεκαλύφθη η θαυματουργός εικόνα, όλοι είδαν ότι ήταν περιβεβλημένη με μια αρμαθιά από μικρά κουδουνάκια. Σύμφωνα με μια άλλη ελαφρώς παρηλλαγμένη παράδοση όταν οι μοναχοί αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν την μονή λόγω της πειρατικής επιδρομής, έκρυψαν την εικόνα σε μια απόκρημνη, βραχώδη και δυσπρόσιτη περιοχή, την οποία αιώνες αργότερα ένας βοσκός από την Πελοπόννησο ανεύρε με τον ίδιο θαυμαστό τρόπο.

Ο Άγιος Γεώργιος ο Κουδουνάς ηθέλησε με τον θαυμαστό αυτό τρόπο να καταστήσει αντιληπτή, απτή και ορατή, τη βούληση και παρουσία του στον τόπο εκείνο. Έτσι άρχισε η ανοικοδόμηση της νέας Μονής και τούτο θα πρέπει να συνέβη μεταξύ των ετών 1628 και 1752. Δεν διαθέτουμε ασφαλείς ιστορικές μαρτυρίες για το πότε ακριβώς άρχισαν οι εργασίες ανοικοδομήσεως της νέας μονής, η οποία όμως γνωρίζουμε ότι ολοκληρώθηκε και εγκαινιάστηκε κατά τα έτη 1751/1752. Το όλο θεάρεστο και τιτάνιο έργο, σύμφωνα με τα σωζόμενα Πατριαρχικά σιγίλλια, έφερε σε αίσιο πέρας ο Μοναχός Ησαΐας ο οποίος ως ο κτήτωρ της Μονής εξήτησε από το Οικουμενικό Πατριαρχείο να χορηγήσει στην τότε νεόδμητη Ιερά Μονή του Κουδουνά, το πατριαρχικό προνόμιο να ονομαστεί «Πατριαρχικό Σταυροπήγιο», που παρεχωρήθη στη Μονή και ισχύει μέχρι σήμερα. Η ανακήρυξη της Μονής ως Πατριαρχικού Σταυροπηγίου έλαβε χώρα το έτος 1760 υπό του αιιδίμου Οικουμενικού Πατριάρχου Σεραφείμ Β΄ (1757-1761).

Ο μοναχός Ησαΐας ως Θεοκίνητος εργάτης στον αμπελώνα του Κυρίου ανάλωσε όλη την ύπαρξή του αθουρύβως και εν σιωπή πραγματοποιώντας ένα ανοικοδομητικό κτιριακό θαύμα. Ανήγειρε το παλαιό καθολικό της Μονής επάνω από το Αγίασμα επ' ονόματι του Αγίου Γεωργίου και κατεσκεύασε και

το καλλιμάρμαρο προσκυνητάρι του Αγίου. Προς επίτευξη όλου αυτού του μεγαλόπνοου ανοικοδομητικού έργου ο μοναχός Ησαΐας ζήτησε την επικουρική οικονομική χορηγία της Ιεράς Μονής Μεγίστης Λαύρας Αγίου Όρους η οποία συνέβαλε τα μέγιστα στην αποπεράτωση των ανακαινιστικών έργων της Μονής. Να σημειωθεί ότι για κάποιο χρονικό διάστημα η Ιερά Μονή ενισχυόταν οικονομικώς από την εν τη Πόλει συντεχνία των Παντοπωλών (μπακάληδων), αλλά όταν οι οικονομικές ανάγκες της Μονής αυξήθηκαν και συγκεκριμένα από το έτος 1781 απεφασίσθη η προσάρτησή της στην Ιερά Μονή Αγίας Λαύρας των Καλαβρύτων της Πελοποννήσου, η οποία ανέλαβε και την οικονομική συντήρησή της. Το έτος 1806 κτίσθηκε στο βουνό το συγκρότημα των λεγομένων «παλαιών» κελιών, όπως αποκλήθηκαν μεταγενέστερα, από τον Ηγούμενο αυτής Αρσένιο.

Μετά την έκρηξη της ελληνικής επανάστασης του 1821 η Ιερά Μονή Αγίας Λαύρας έπαυσε να στηρίζει οικονομικά και να έχει υπό τη διοικητική της διαχείριση την Ιερά Μονή του Κουδουνά και το έργο αυτό ανέλαβε το Οικουμενικό Πατριαρχείο. Ήταν η περίοδος που οι Οθωμανοί γνωρίζοντας τη σχέση της Μονής του Αγίου Γεωργίου του Κουδουνά με τη Μονή της Αγίας Λαύρας των Καλαβρύτων επετέθησαν στο μοναστήρι και σκότωσαν τους καλογήρους εκ των οποίων εσώθησαν μόνο δύο, οι οποίοι διέφυγαν ξυρισμένοι και μεταμφιεσμένοι. Τα επόμενα πέτρινα και μαύρα χρόνια η Μονή κατάφερε να επαναλειτουργήσει, έστω και με δυσκολία, αλλά πάντοτε υπό την ανύστακτη μέριμνα και φροντίδα του μαρτυρικού Οικουμενικού Πατριαρχείου.

Η επανάκαμψη της Ιεράς Μονής του Κουδουνά αρχίζει και πάλι και το β' ήμισυ του 19ου αιώνας, όταν αρχικά το έτος 1867 ανηγέρθη το παρεκκλήσιο των Αγίων Αποστόλων, ενώ το έτος 1884 ανηγέρθη υπό του Ηγουμένου Αρσενίου διώροφο πετρόκτιστο κτίριο που χρησίμευσε ως Ηγουμενείο. Στο μεγάλο σεισμό του 1894 τόσο το καθολικό όσο και πολλά από τα κτίρια της Μονής έπαθαν μεγάλες ζημιές. Η χρυσή περίοδος της Μονής του Κουδουνά άρχισε όταν το 1895 ανέλαβε ως Ηγούμενος αυτής ο εκ του Μορέως Αρχιμανδρίτης Διονύσιος Παϊκόπουλος, ο οποίος εμόνασε στη Μονή έως και το έτος 1936 οπότε εκοιμήθη σχεδόν αιωνόβιος. Επί της μακράς περιόδου της Ηγουμενίας του ανηγέρθησαν μεταξύ των ετών 1906-1909 το νέο ευρύχωρο καθολικό μαζί με το νέο κωδωνοστάσιο της Μονής που υφίστανται μέχρι και σήμερα. Στο μεταξύ μετά το 1922 η Ιερά Μονή απώλεσε την κτηματική περιουσία της, η οποία απαλλοτριώθηκε από το τουρκικό κράτος.

Μετά τον θάνατο του Ηγουμένου Διονυσίου, στην Ιερά Μονή απέμεινε ως μοναδικός μοναχός, ο υποτακτικός του, Κλεόνικος που την υπηρέτησε ως το θάνατό του κατά το έτος 1969. Διάδοχος δε του Κλεονίκου υπήρξε ο Κωνσταντίνος Παϊκόπουλος. Μια πυρκαγιά κατά το καλοκαίρι το 1986 στις πλαγιές του βουνού έφθασε ως τα ιστορικά κελιά της Μονής και κατέστρεψε

το τετραώροφο οικοδόμημα στο οποίο αυτά στεγάζονταν και το έτος 1995 άλλη πυρκαγιά ολοκλήρωσε το έργο της καταστροφής της Μονής αποτεφρώνοντας το Ηγουμενείο. Έτσι η Μονή απώλεσε την επιβλητικότητα και την παραδοσιακή μορφή της, ενώ οι μεταγενέστερες ατυχείς – πλην αναγκαστικές – παρεμβάσεις αλλοίωσαν την κτιριακή φυσιογνωμία της.

Το 1997 με πρωτοβουλία και μέριμνα του Οικουμενικού Πατριάρχου Βαρθολομαίου πραγματοποιήθηκαν εργασίες αναστηλώσεως των οικοδομημάτων καθώς και έργα εξωραϊσμού τα οποία επέτρεψαν στην Ιερά Μονή να πάρει λίγη από την παλαιά αίγλη της.

Σήμερα καθώς ο προσκυνητής εγγίζει στο ακρομονάστηρο του βράχου, αντικρύζει το κωδωνοστάσιο το οποίο αποτελεί και την είσοδο προς τα ενδότερα των κτιριακών εγκαταστάσεων της Μονής. Δεξιά της εισόδου βρίσκεται ένα διάωροφο οίκημα στο οποίο στεγάζονται το αρχονταρίκι, ο ξενώνας, τα καταλύματα των μοναχών κ.ά. Το καθολικό της Μονής είναι του αρχιτεκτονικού ρυθμού της τρίκλιτης βασιλικής. Το τέμπλο του καθολικού είναι απλό και απέριττο, κατασκευασμένο από ξύλο και οι περισσότερες εικόνες του είναι επενδυμένες από ασήμι (το λεγόμενο πουκάμισο).

Οι εικόνες του τέμπλου είναι λαϊκής τεχνοτροπίας με κάποιες δυτικές τεχνοτροπικές επιρροές. Ο δεσποτικός θρόνος είναι ξύλινος και λιτός με φυτικές διακοσμήσεις. Η Ιερά Μονή πανηγυρίζει τη μνήμη του Αγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου του Τροπαιοφόρου στις 23 Απριλίου καθώς και τη μνήμη της Παναγίας της Μυρτιδιώτισσας και της Αγίας Πρωτομάρτυρος Θέκλης, στις 24 Σεπτεμβρίου.

Ο Ηγούμενος της Ιεράς Μονής Παναγίας Τατάρνης Ευρυτανίας Αρχιμ. Δοσίθεος γράφει εν προκειμένω χαρακτηριστικά: *« Η Ιερά αυτή Μονή είναι τόπος προσκυνήματος ρωμηών, αρμενίων, λεβαντίνων, αλλά κυρίως αλλογενών και αλλοθρήσκων. Συρρέουσι δε κατά τας δύο πανηγύρεις αυτής (23 Απριλίου και 24 Σεπτεμβρίου) χιλιάδες εκ τούτων ανηφορίζοντες πεζή και ανυπόδητοι πολλάκις την ανάντη οδόν. Άπτουσι κηρούς, ίστανται προ της θαυματουργού εικόνας του Αγίου Γεωργίου παρακαλούσιν εν σιωπή και εξαιτούνται εγγράφως την αυτού αρωγήν. Και γίνονται θαύματα και λαμβάνουσιν ιάματα και ευχαριστούσι. Εκατοντάδες αι ευχαριστήριοι προς τον Άγιον επιστολαί και τα τάματα ».*

Κατά παράδοση οι αλλόθρησκοι δένουν στα πέριξ της Μονής δένδρα διάφορα λευκά και πολύχρωμα νήματα καθώς και διάφορα εσώρουχα ή πανοφόρια τους προκειμένου να λάβουν ιάματα ψυχής και σώματος. Οι αλλόθρησκοι ειδικώς κατά την εορτή του Αγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου ανέρχονται σε δεκάδες χιλιάδες και προέρχονται από την Κωνσταντινούπολη και από άλλες περιοχές της Τουρκίας. Είναι μάλιστα συγκλονιστικός ο αριθμός των αλλοθρήσκων προσκυνητών οι οποίοι προσήλθαν το έτος 2014 στην εορτή του Αγίου και ανήλθαν στις 150.000. Ιδιαίτερα συγκινητικές και

αξιοθαύμαστες είναι εκείνες οι περιπτώσεις ρωμιών και αλλοθρήσκων, οι οποίοι προσέρχονται στον Άγιο εκζητούντες την ίαση διαφόρων ψυχικών ή σωματικών ασθενειών τους και πριν αποχωρήσουν λαμβάνουν ως ευλογία τα μικρά χαρακτηριστικά κουδουνάκια και όταν ιαθούν τα επιστρέφουν και τα εναποθέτουν στην εικόνα του Αγίου.

Κατά τα τελευταία έτη διακονούν στην Ιερά Μονή τρεις μοναχοί από την Ιερά Πατριαρχική και Σταυροπηγιακή Μονή Ξενοφώντος Αγίου Όρους, οι οποίοι μετά πολλής αγάπης και αυτοθυσιαστικής προσφοράς συντηρούν τα οικοδομήματα της Ιεράς Μονής και με την πανσθενουργό ευλογία και χάρη του Αγίου Γεωργίου του Κουδουνά αντιμετωπίζουν όλες τις αντιξοότητες.

Αθάνατη η Ορθοδοξία, Αθάνατη και η Πολίτικη Ρωμιοσύνη πορεύονται με τους Αγίους και τους μάρτυρές τους μέσα στο χωροχρόνο και διακηρύττουν «τοις πάσι, τοις εγγύς και τοις μακράν» τον Σταυρό και την Ανάσταση του Χριστού «πρεσβείαις και του Αγίου Μεγαλομάρτυρος Γεωργίου του Κουδουνά».